

Nakon gotovo dva desetljeća, Dan državnosti opet se slavi 30. svibnja

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Subota, 30 Svibanj 2020 09:35

Objavljeno: Subota, 30 Svibanj 2020 08:51

Nakon gotovo dva desetljeća, Hrvatska ove godine Dan državnosti ponovno slavi 30. svibnja, kako je to radila i u prvom desetljeću svog postojanja.

Na Dan državnosti, koji se opet slavi 30. svibnja, državni je vrh u subotu položio vijence na Krematoriju i groblju Mirogoju.

Predsjednici Republike, Vlade i Hrvatskog sabora Zoran Milanović, Andrej Plenković i Gordan Jandroković zajedničke su vijence položili na zajedničku grobnicu za neidentificirane žrtve iz Domovinskog rata, pred spomenikom „Glas hrvatske žrtve - Zid boli“, te pred Središnjim križem branitelja.

Predsjednici Vlade i Hrvatskog sabora, bez predsjednika Republike Milanovića, položili su vijence i na grob prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana.

Polaganjem vijenaca počelo je cjelodnevno obilježavanje Dana državnosti u okviru kojega će se služiti sveta misa za Domovinu, održati „Velika smjena straže na Trgu svetog Marka“ te svečani večernji koncert ispred Hrvatskog narodnog kazališta.

Misu za Domovinu u crkvi svetog Blaža predvodit će kardinal Josip Bozanić.

Središnja svečanost Dana državnosti započet će kratko prije podneva ispaljivanjem 30 svečanih plotuna s Medvedgrada u čast tri desetljeća hrvatske državnosti i preletom borbenih aviona MiG-21 iznad Zagreba.

Na Markovom trgu u podne će uslijediti svečana ceremonija Velike smjene straže u izvedbi Počasno-zaštitne bojne Oružanih snaga RH te prigodan glazbeni program.

Zagreptčani će od 17 sati moći uživati i u prigodnom koncertu koji će na Sveučilišnoj livadi, kraj fontana, održati Jazz orkestar Hrvatske vojske.

Umjesto 25. lipnja, Hrvatska ove godine, nakon gotovo dva desetljeća, Dan državnosti ponovno slavi 30. svibnja, kako je to radila i u prvom desetljeću svog postojanja.

Slavi ga na 30. godišnjicu konstituiranja prvog demokratskog i višestranačkog Sabora, prisjećajući se 30. svibnja 1990., kada su nakon desetljeća komunističke vlasti, stvoreni temelji modernog Sabora i potvrđena njegova povijesna uloga u očuvanju hrvatske državnosti.

Tim činom, započeo je i proces osamostaljenja Republike Hrvatske zbog čega se taj datum smatra prekretnicom u novijoj hrvatskoj povijesti.

Proslavit će ga na 30. godišnjicu konstituiranja prvog demokratskog i višestranačkog Sabora, prisjećajući se 30. svibnja 1990., kada su nakon desetljeća komunističke vlasti, stvoreni temelji modernog Sabora i potvrđena njegova povijesna uloga u očuvanju hrvatske državnosti.

Još prošle godine, 30. svibnja bio je Dan Hrvatskog sabora, spomendan i radni dan, Dan državnosti slavio se 25. lipnja, bio je državni blagdan i neradni dan.

Iako su se sve vlasti od 2001., kada je tadašnja, lijeva koalicija na čelu sa SDP-om, ozbiljnije promijenila kalendar blagdana, trudile prikladno obilježiti te dane, oni među običnim građanima nikada nisu zaživjeli na način kao što je 90-ih godina bio slučaj sa Danom državnosti, 30. svibnja.

Upravo je to bio jedan od argumenata HDZ-ovoj većini da prošle godine, kod uređivanja novog kalendara blagdana, vrati Dan državnosti na 30. svibnja.

Prijeperi oko 'pravog' datuma državnosti će, sasvim sigurno, trajati, no ono što nije sporno je činjenica da velik dio građana s posebnom emocijom pamti 30. svibnja 1990. i opisuje ga pojmovima posebno, svečano, uzbudljivo.

Poseban dan, velik događaj

I povjesničar Ivo Perić u svojoj trotomnoj knjizi o Hrvatskom državnom saboru piše kako je konstituiranje novog Sabora, tada još Socijalističke Republike Hrvatske, obavljeno „u izuzetno svečanom ozračju“. „Bio je to doista velik događaj: vlast u Republici preuzimali su ljudi koji za dotadašnje vladavine komunističkog jednogumlja pretežno nisu bili podobni. Znatan broj njih doživio je u tom vremenu razne oblike šikaniranja, a neki su bili i politički zatvorenici“, zapisao je Perić.

Sabornica je tog 30. svibnja bila pretijesna za sve zastupnike i goste, u radnom dijelu sjednice prvo je izabrana Komisija za izbor i imenovanja, na čelu sa Ivanom Milasom, na čiji je prijedlog izabrano vodstvo prvog višestranačkog parlamenta. Za predsjednika je izabran Žarko Domljan, a za potpredsjednike Ivica Percan, Stjepan Sulimanac i Vladimir Šeks.

Stipe Mesić izabran je za predsjednika Izvršnog vijeća Sabora, a dr. Tuđman za predsjednika Predsjedništva SR Hrvatske, on se obratio nazočnima i istaknuo kako je kroz dugu povijest „Hrvatski državni sabor bio čuvarom suvereniteta (s izuzetkom razdoblja od 1918. do 1941.) hrvatskoga naroda u odnosu na druge nacionalne i državne zajednice“.

Kazao je i kako nije sumnjao da će hrvatski narod pokazati svoju zrelost na prvim demokratskim izborima, „iz kojih je proizišao Sabor“, te izrazio uvjerenje da će „on znati i moći pod vodstvom svoga istinskoga predstavništva, izgraditi život dostojan slobodnih ljudi u svojoj jedinjoj, napaćenoj ali svetoj domovini“.

Prvi saziv Sabora imao je 351 zastupnika i tri vijeća: općina, udruženog rada i Društveno-političko vijeće. Većinu, 207 od 351 mandata, imao je HDZ, Savez komunista Hrvatske – Stranka demokratskih promjena imao ih je 107, Koalicija narodnog sporazuma 21, Srpska demokratska stranka pet, dok je 13 mandata pripalo nezavisnim i zastupnicima nacionalnih manjina.

Sabor iz '90 radio je nešto duže od dvije godine, u kolovozu 1992. održani su izbori za Zastupnički dom Hrvatskog sabora, novi Sabor imao je samo jedan dom i osjetno manje zastupnika, njih 138.

Neovisno o tome, te uz činjenicu da je dio mandata odradio u posebnim, ratnim okolnostima,

Nakon gotovo dva desetljeća, Dan državnosti opet se slavi 30. svibnja

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Subota, 30 Svibanj 2020 09:35

Objavljeno: Subota, 30 Svibanj 2020 08:51

prvi saziv donio je povijesne odluke o hrvatskoj suverenosti i samostalnosti, te o raskidu državno-pravnih sveza sa SFRJ, kao i "božićni Ustav".

Glavaš i Jovanović zastupnici iz 1. saziva

U tom sazivu bili su i danas aktualni zastupnici Branimir Glavaš (HDSSB) i Željko Jovanović (SDP), tada zastupnici HDZ-a i Saveza socijalističke omladine (SSOH).

„To je bilo nešto veličanstveno, nešto što se nikada ne može izbrisati iz sjećanja“, kazao je Glavaš prisjećajući se 30. svibnja 1990.

Dan je, kaže, počeo svečanom misom u zagrebačkoj katedrali na kojoj je bio cijeli novi državni vrh, a koju je služio kardinal Franjo Kuharić, slijedio je ulazak demokratski izabranih zastupnika u Sabor i veličanstvena masa građana koja maše hrvatskim zastavama na punom Trgu svetog Marka.

Glavaš spominje i dizanje hrvatske zastave sa „prvim bijelim poljem“ na jarbol ispred Sabora i skidanje stare zastave sa socijalističkim obilježjima. „Tadašnja milicija prvi puta skida zvijezde petokrake sa svojih šapki i umjesto njih stavlja naljepnice sa grbom s prvim bijelim poljem, metalnih grbova nije bilo“, rekao je.

Dojmljiv je, ističe, bio odlazak državnog vrha, nakon konstituiranja Sabora, na središnji zagrebački trg koji je bio „krcat“, kao i okolne ulice.

I Jovanović ističe da ga za taj dan vežu „vrlo lijepa i pozitivna sjećanja“. „Konstituiranje je bilo popraćeno jednom dozom optimizma, svi koji smo bili u tom prvom sazivu zaista smo očekivali da će Hrvatska u narednih 30 godina biti jedno puno bolje društvo nego što je bilo tada. Na žalost, mislim da taj cilj nije ostvaren u punom opsegu“, kaže zastupnik.

Smatra kako sada, uoči Dana državnosti i parlamentarnih izbora, građani imaju priliku odabrati novi početak za Hrvatsku i osigurati da u narednih 30 godina postane bolje društvo u kojem će svim ljudima biti omogućeno da uživaju u životu, da imaju kvalitetnu zdravstvenu zaštitu, obrazovanje, posao od kojeg će moći živjeti kako to priliči 21. stoljeću.

Povjesničar Perić navodi kako je HDZ, pobjednik prvih demokratskih izbora, odmah nakon objave rezultata 2. izbornog kruga krenuo u dogovore o prijenosu vlasti te kako je 14. svibnja 1990. održana sjednica Glavnog odbora HDZ-a na kojoj su utvrđeni „funkcionari u novoj središnjoj vlasti Republike“, određen 30. svibnja kao dan konstituiranja Sabora i „zaključeno da taj datum treba ostati 'u tradiciji kao svehrvatski dan proslave hrvatske državnosti'“. (Pripremila: Marija Udiljak, Hina)

Nakon gotovo dva desetljeća, Dan državnosti opet se slavi 30. svibnja

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Subota, 30 Svibanj 2020 09:35

Objavljeno: Subota, 30 Svibanj 2020 08:51

